

Iššifruojant akcijas, obligacijas ir kitus burtažodžius – ką svarbu žinoti apie finansines priemones

Vytenis Šimkus, „Swedbank“ investavimo strategas

Apie ką šiandien kalbėsime?

1

Baziniai investavimo terminai – rizika, diversifikacija, investavimo horizontas ir t.t.

2

Turto klasių apžvalga, kokios jos yra, kam jos skirtos

3

Akcijos
Fondai/ETF

4

Obligacijos

Sugeneruota
su Canvas

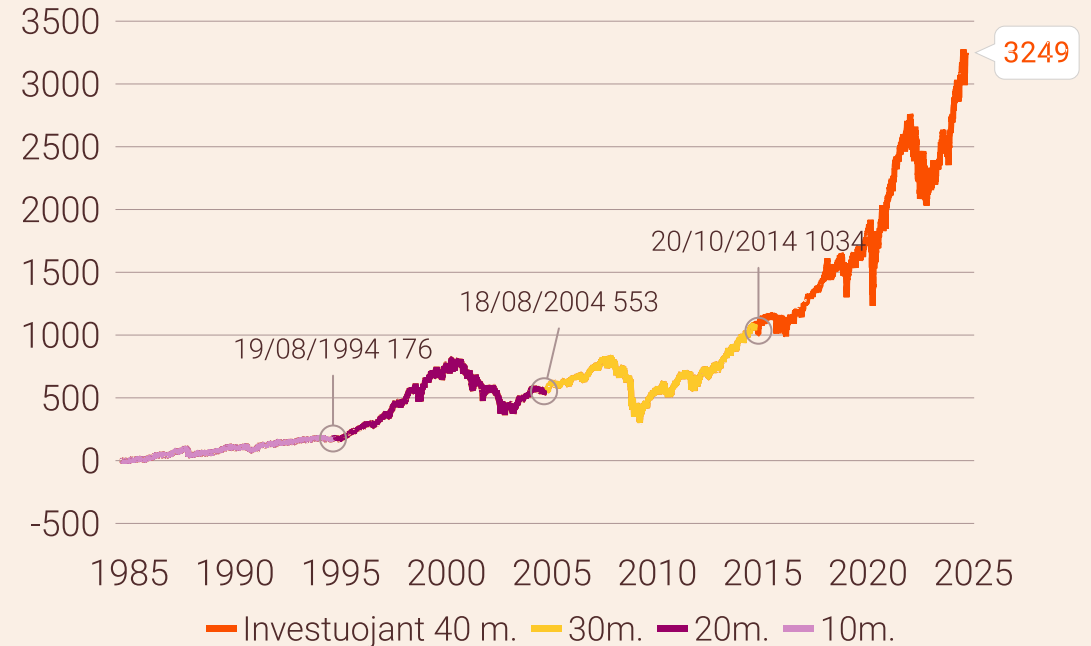
Apie ką reikia pasvarstyti prieš investuojant?

Investavimo tikslai, horizontas, strategija

- Tikslai – nuo jų priklauso ir investavimo laikotarpis, investavimo priemonės ir toleruotinos rizikos lygis
  - Pavyzdžiui, žmogui planuojančiam per du metus sutaupyti pradiniam būsto įnašui, verta pagalvoti apie panašios trukmės indėlį ar valstybių obligacijas
- Kam taupome ir/ar investuojame?
  - Senatvei
  - Vaikams
  - Pirkiniams
  - Saugumui

S&P 500

grąža nuo 1984, proc.

Sources: Swedbank Research & Macrobond

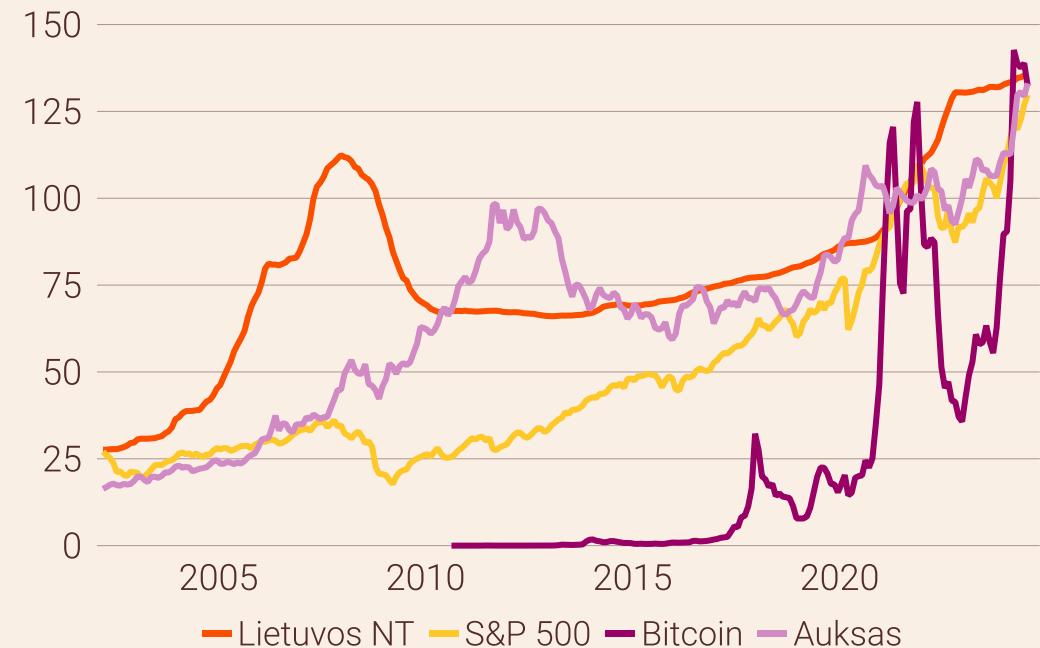
Rizika

Investuodami visada prisiimame riziką

- Rizikos tolerancija
  - Asmeninė
  - Amžius, laikotarpis
  - Skirtingoms portfelio dalims galima prisiimti kitą rizikos kiekį
- Rizikų tipai
  - Rinkos
  - Kredito
  - Valiutos
  - Palūkanų/infliacijos
  - Geopolitinė
- Finansinis svetas
  - Labai didina riziką, pavojingas

Įvairių turto klasių kainų indeksai

2019=100

Sources: Swedbank Research & Macrobond

Diversifikacija

„Nedėti visų kiaušinių į vieną pintinę“

- Rinkos rizika – ar ekonomikai gerai seksis, ar visa birža kris ar kils?
- Specifinė – ar įmonė bus gerai valdoma? Ar nebankrutuos? Gal įveiks konkurentus?
- Diversifikacija leidžia išvengti specifinės rizikos, bet rinkos rizika visada liks.
- Diversifikacija tarp turto klasių
  - Klasikinis 60/40 portfelis. 60 proc. į akcijas, 40 proc. į obligacijas
  - Jei visas portfelis susidaro tik iš vieno nuomojamo buto, jis nebus diversifikuotas, net jei ta turto klasė palyginti saugi

Skirtingų portfelių palyginimas

2007=100

Sources: Swedbank Research & Macrobond

Turto klasės

Tradicinės

- Pinigai (indėliai)
- Akcijos
- Obligacijos
- Fondai/ETF
- Nekilnojamasis turtas

Alternatyvios

- Auksas
- Išvestinės finansinės priemonės
- Opcionai, ateities sandoriai ir kita

Egzotinės

- Kriptovaliutos
- Menas
- Vynas

Iš kur ateina grąža?

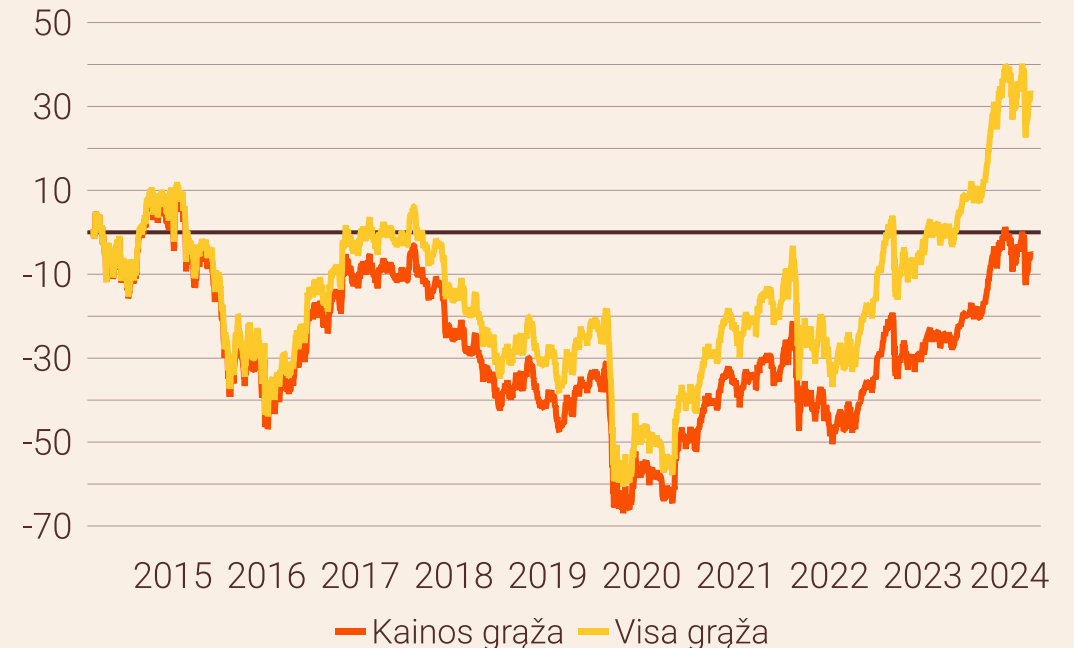
Baziniai visų tradicinių instrumentų principai yra tokie patys

- Kokie bus pinigų srautai ateityje, ir kiek jie verti šiandien?
- Skirtingos turto klasės turi skirtingą mokėjimų struktūrą – dividendai, palūkanos, atkarpa (obligacijų palūkanos), nuoma
- Dažniausiai įvertinama ir laikotarpio pabaigos kaina – kiek turtas kainuos pasibaigus investiciniam laikotarpiui
- Diskonto norma i priklauso nuo vyraujančių palūkanų, infliacijos ir rizikos premijos

$$PV = \frac{FV}{(1 + i)^n}$$

Stoxx bankų indeksas

pastarųjų 10m. grąža

Sources: Swedbank Research & Macrobond

Obligacijos

Pastovus pinigų srautas ir santykinai nedidelė rizika

- Skolos vertybiniai popieriai, įprastai laikomi saugesniais už akcijas, nes iš anksto žinomi pastovūs ateities pinigų srautai (fixed income)
- Valstybių trumpo laikotarpio obligacijos laikomos „be rizikos“
- Tipai – valstybių, įmonių, tarptautinių institucijų
  - Kredito reitingai
- Įvairių laikotarpių – nuo kelių mėnesių iki begalinių
- Labai skirtingas rizikos profilis investuojant „iki išpirkimo“ ir trumpesniam laikui
  - Laikant visam laikotarpiui rizika daug mažesnė, norint parduoti ankščiau kainos gali stipriai svyruoti

The diagram illustrates the components of bond pricing. At the top, a purple box contains the text "Kredito rizika. 'Ar gražins?'" (Credit risk. 'Will they pay?'). Two arrows point downwards from this box to the terms "kuponas_n" and "nominalas" in the bond pricing formula. At the bottom, another purple box contains the text "Palūkanų normų rizika, rizikos premija" (Interest rate risk, risk premium). Two arrows point upwards from this box to the denominators "(1+i)ⁿ" in the formula. The formula itself is:
$$\text{Obligacijos kaina} = \sum \frac{\text{kuponas}_n}{(1+i)^n} + \frac{\text{nominalas}}{(1+i)^n}$$

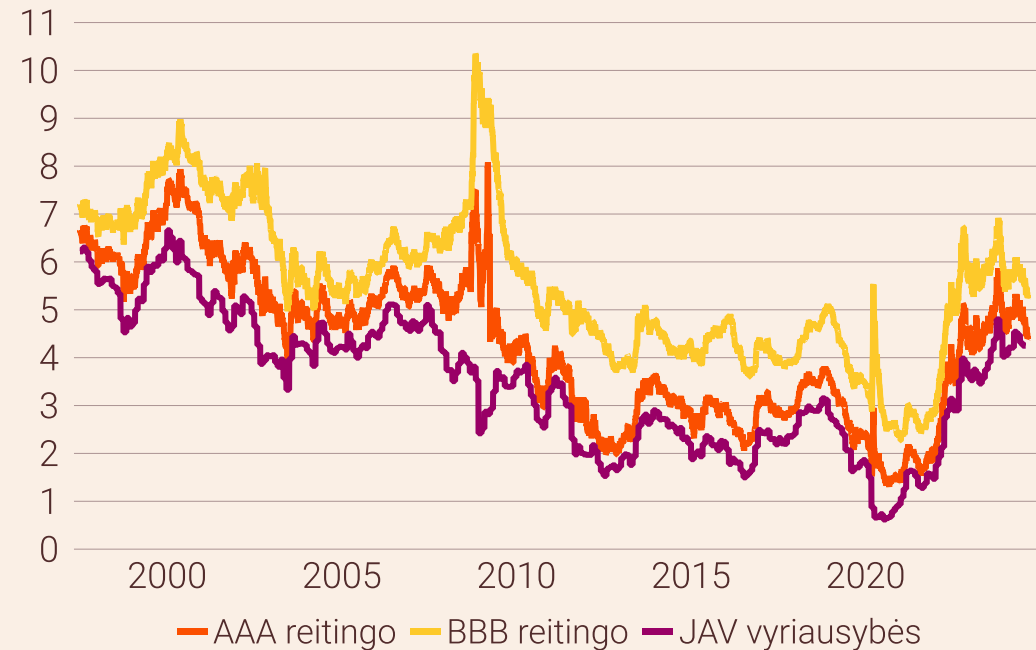
Pajamingumas ir kaina

Visada juda į priešingas puses. Didesnis pajamingumas paprastai reiškia didesnę riziką

- Aukštesnė rizika → aukštesnis pajamingumas
- Pajamingumas yra sudėtinis rezultatas mokamų palūkanų (atkarpos) ir kainos skirtumo nuo nominalo
- Kaina dažniausiai būna žemesnė nei nominalas
  - Pvz. 1000 EUR nominalo, 1 metų obligacija mokanti 50EUR atkarpą. Rinkos kaina 950 EUR, pajamingumas ~10,5 %
- Artėjant išpirkimui, kaina artėja prie nominalo
- Obligacijos kainai krentant, pajamingumas didėja, ir priešingai, jai kylant, pajamingumas mažėja

JAV įmonių obligacijų pajamingumas

proc.

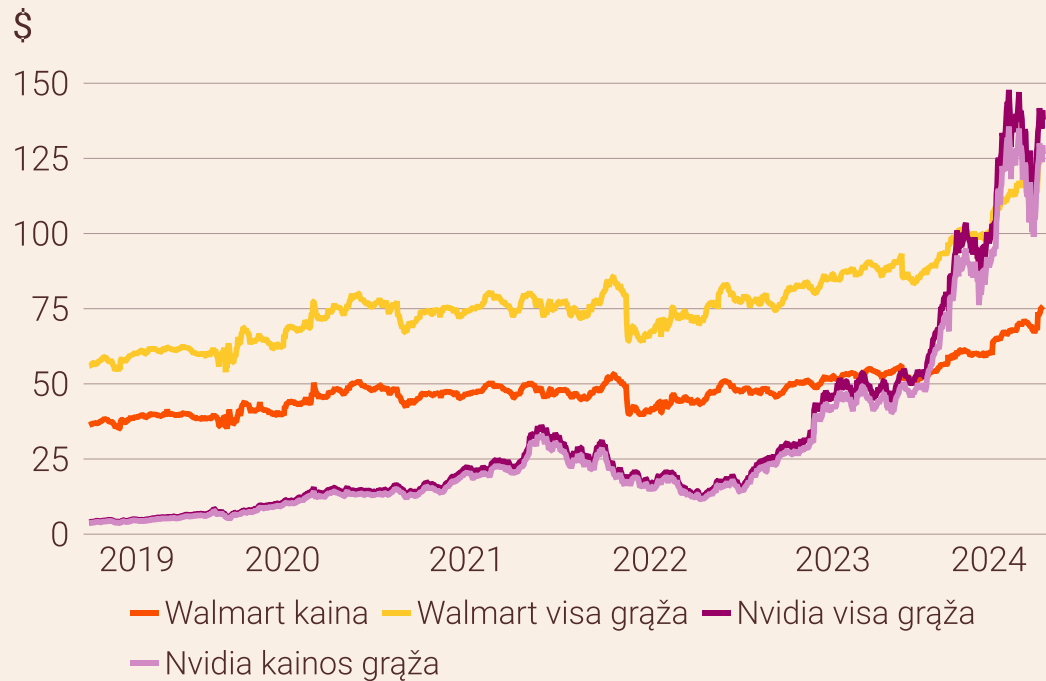

Sources: Swedbank Research & Macrobond

Akcijos

Vertės vs. augimo (nuobodžios ir madingos), dividendų ir kapitalo grąža

Gražos šaltiniai

Sources: Swedbank Research & Macrobond

$$Akcijs\ vertė = \sum \frac{dividendai_n}{(1+i)^n} + \frac{kaina\ pabaigoje}{(1+i)^n}$$

Rinkos rizika, įmonės rizika

Palūkanų normų rizika, rizikos premija

- Akcijos grąžą neša dvejopai – iš kapitalo prieaugio (brangsta) ir dividendų
- Vertės akcijos paprastai moka didesnius dividendus, yra santykinai pigesnės. Augimo akcijos dividendų moka mažai, bet realizavus jų augimo potencialą stipriai brangsta

Santykiniai vertės rodikliai

Finansinės projekcijos sudėtingos net profesionalams, bet yra paprastesnių alternatyvų

- Dividendų pajamingumas
- Kainos ir pelno santykis (P/E)
  - Gali padėti palyginti santykinę akcijų vertę. Aukštas rodiklis rodo, kad akcija yra brangi.
  - Paprastai augimo akcijos turi gan aukštą P/E rodiklį
  - Gali paklaidinti lyginant akcijas tarp skirtingų šalių ar sektorių
- Mažiau populiarūs (P/B, P/S, EV ir t.t)

S&P 500 P/E santykis

Sources: Swedbank Research & Macrobond

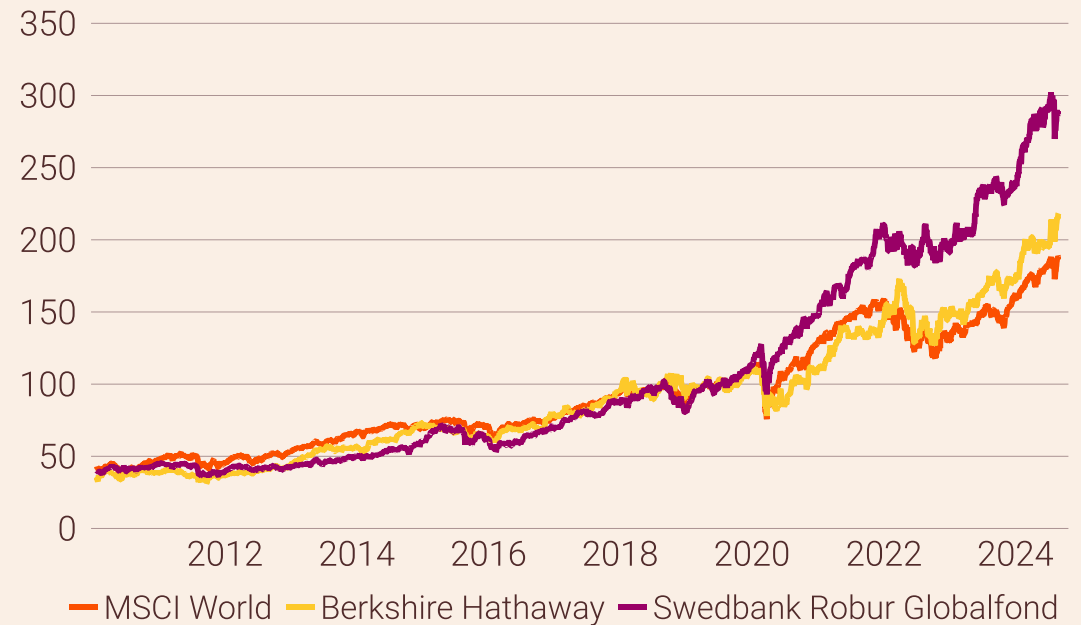
Kas tie fondai?

Paprastas būdas diversifikuoti investicijas

- Konstruoti diversifikuotą portfelį pačiam, reinvestuoti dividendus ar palūkanas yra laikui imlus ir brangus užsiėmimas
- Fondai seka iš anksto numatytą strategiją ir investuotojų turtą į daugelį instrumentų, taip viena investicija galima patirti diversifikacijos naudą
- Įvairūs fondų tipai – akcijų, NT, obligacijų, žaliavų fondai
  - Gali būti pasyvūs arba aktyvūs.
- Biržoje prekiaujami fondai – pigūs, nėra aktyvaus valdymo, tiesiog sekamas populiarus indeksas pvz. „S&P 500“
- Periodinis investavimas į fondus yra, ko gero, patikimiausia strategija smulkiam investuotojui
  - Prieinamos sumos, palyginti maži įkainiai
  - Nereikia sukti galvos ar laiku investuota, investuojama nuolat

Fondų pavyzdžiai

indeksas

Sources: Swedbank Research & Macrobond